

Beheer van energie en broeikasgas

in de Nederlandse industrie

binnen de Europese doelstellingen voor 2050

Symposium 'Brandstof of Bedelstaf?'

21 februari 2014 bij het Academisch Genootschap te Eindhoven

Projectmatige benadering

1. Het CO2 *emissie* reductie project.

Doel 80% emissie reductie in 2050 ten opzichte van 1990.

Emissies veroorzaakt door de **conversie**

van fossiele koolwaterstoffen (fKWS) in Arbeid, Warmte en Grondstoffen.

2. Analyse van het “*conversie- emissie*” proces.

Energiebalans van de conversies

Massabalans (focus op ongewenste CO2, als gevolg van conversies)

SI eenheden Joule (energie), kg (massa) en watt (vermogen)

Resultaat: Flow-schema & Foot print

3. Trias Energetica.

Energiebesparing.

Duurzame en hernieuwbare energie

Beheers en minimaliseer fKWS

4. Projectaanpak.

Doelstelling van deelprojecten

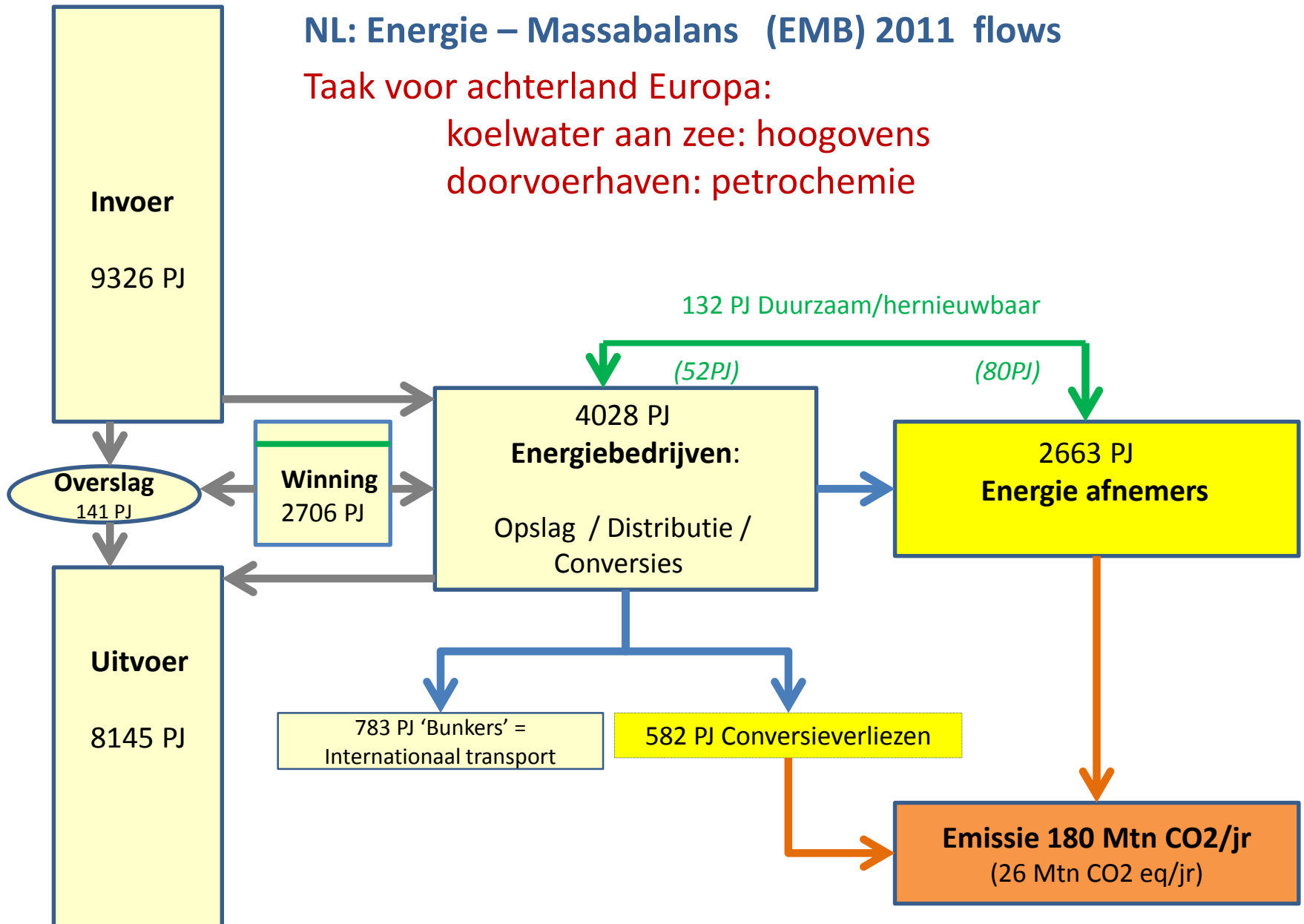
Eigenaar en rapportage

NL: Energie – Massabalans (EMB) 2011 flows

Taak voor achterland Europa:

koelwater aan zee: hoogovens

doorvoerhaven: petrochemie

Footprint 2011 : Energie en CO2

Input 3245PJ   Gebruik van fossiele koolwaterstoffen : KWS 2987 PJ

Import 33PJe - Afval 52PJ - Bio 112PJ - Wind/zon 20PJe - Nucleair 40PJe

door

waarvoor

Ofwel
(indicatief)

Nijverheid/Industrie 1213 PJ Waarvan Grondstoffen 657 PJ Elektriciteit 139 PJe	Grondstoffen 663 PJ
Transport 500 PJ Elektriciteit 6PJe	Arbeid 546 PJ Elektriciteit 422 PJe (incl 248 PJe WKK)
Huishoudens 405 PJ Elektriciteit 85 PJe	Proceswarmte (> 70C) 380 PJ
Overige Sectoren 544 PJ Elektriciteit 155 PJe	Comfortwarmte (<< 70C) 702 PJ (HDO, huishoudens en L&T)
Energiebedrijven 582 PJ Elektriciteit 37 PJe	Conversie energie 954 PJ Waarvan: Elektriciteitsbedrijven 341 PJ Transport 372 PJ

CO2	Overige Broeikasgassen 26 Mtn	180 Mtn
-----	----------------------------------	---------

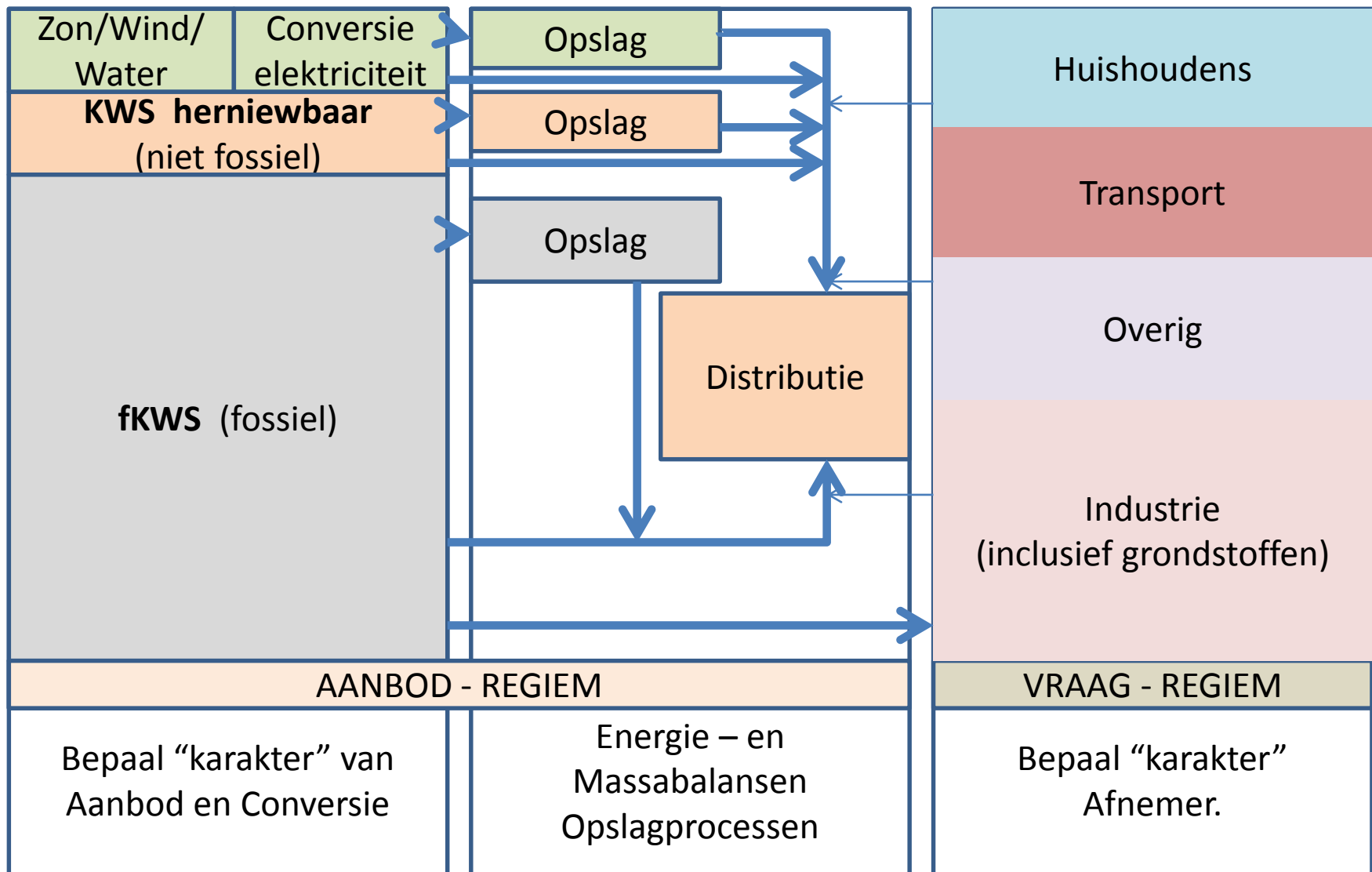
CO2	Overige Broeikasgassen 26 Mtn	180 Mtn
-----	----------------------------------	---------

Het aftasten van de toekomst

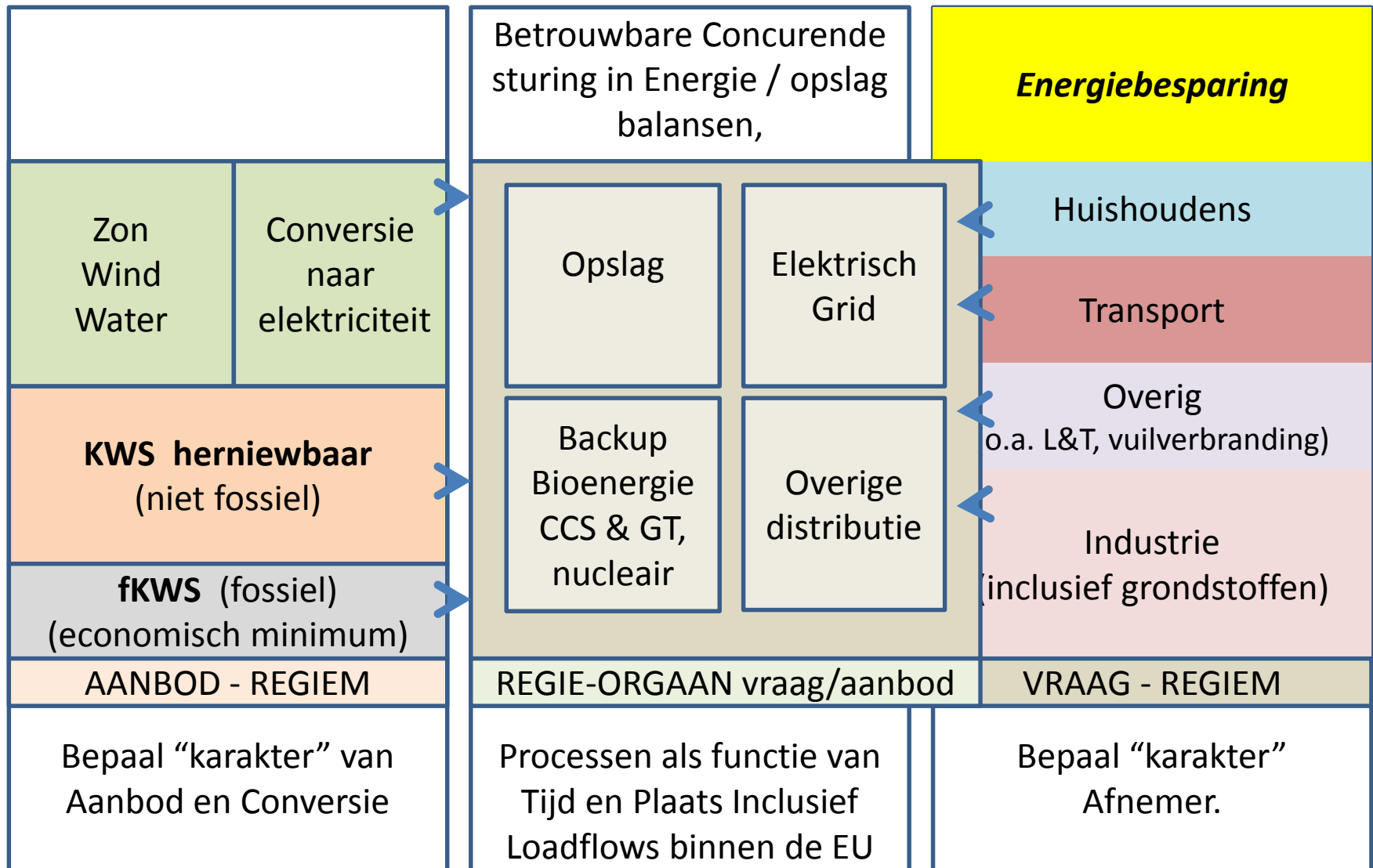
(analyse van Energiehuishouding 2050)

- **Uitgangspunt: Footprint 2011 “status quo”**
Geen groei of krimp scenario
- **Trias Energetica** *(Kees Duyvestein 1979)*
Energiebesparing.
Duurzame en hernieuwbare energie
Beheers en minimaliseer fKWS
- **Analyseer**
  - **Het gebruik per categorie afnemer.**
  - **De potenties “Duurzaam” en “Hernieuwbaar”**
  - **de fKWS positie**
  - **Risico’s**
- **Definieer Regie-orgaan**
- **Presenteer “eind” footprint en energiestroomschema**
- **Impact op huidige energiehuishouding en infrastructuur, eerste kostenraming**

Energiehuishouding 2011

Energiehuishouding naar 2050 generiek opgebouwd vanuit de Trias Energetica

• Besparing , • duurzaam/hernieuwbaar, • minimalisatie fKWS

- **Industrie** (van 1213 PJ naar 1140 PJ)
  - Reductie van het warmte /stoomverbruik
  - Gebruik van (bio)elektriciteit en biobrandstoffen in productie 400PJ
- **Overig** (Land en tuinbouw van 200 PJ naar 105)
  - Energie neutrale kas
  - Opwekking voor warmtevraag met biobrandstof
- **Transport / Vervoer** (van 500 PJ naar 300 PJ)
  - Efficiencyverbetering verbrandingsmotoren transport
  - Efficiencyverbetering aandrijving elektrisch vervoer
  - Transport op biobrandstof
- **Bebouwde Omgeving** (van 805 PJ naar 200 PJ)
  - Energie neutrale bouw (E2B)
- **Energiebedrijven** (van 582 PJ naar 0 PJ)
  - De omzetting van fossiele brandstof in elektriciteit vervalt

Karakter van het Vraag – en Aanbodregiem, conversie en opslag

Aanbod regiem 1690PJ

DUURZAAM 430PJ

Zon + Water + Wind
conversie in Elektriciteit; Opslag

BACK-UP 430PJ naar 0PJ

Fossiele KWS centrale + CCS
Kernenergie

HERNIEUWBARE

KoolWaterStoffen (KWS) 510PJ

Conventionele elektriciteitsopwekking
Bio brandstof

FOSSIELE KoolWaterStoffen 750 PJ
(fKWS)

grondstoffen voor produkten

Vraag regiem 1690PJ

Bebouwde omgeving(BbO) 200PJ

7 M met gem. 400Wh/hr/huish.
0.2 M HDO met gem. 10kWh/hr/geb
E2B: vraag/aanbod lokaal

Transport 300PJ

5PJe Trein
7M personen autos a 350W/auto
Zwaar transp op biodiesel

Land - & Tuinbouw 50PJ

Neutrale kas

Industrie 1140PJ

**waarvan
fKWS**

Grondstof	600	580
Arbeid	140	25
Warmte	400	140

Emissie CO2 uit fKWS : Footprint 2050

Aanbod regiem

DUURZAAM 0Mtn

BACK-UP 0Mtn

HERNIEUWBARE KWS 0Mtn

FOSSIELE KWS (uit 750 PJ) 50Mtn

fKWS → grondstoffen voor
produkten

Grondstof	PJ	Mtn CO2
Kolen	95	9
CH4	55	4,5
Olie	600	33,3

Footprint 755 PJ 50 Mtn CO2

Vraag regiem

Bebouwde omgeving 0Mtn

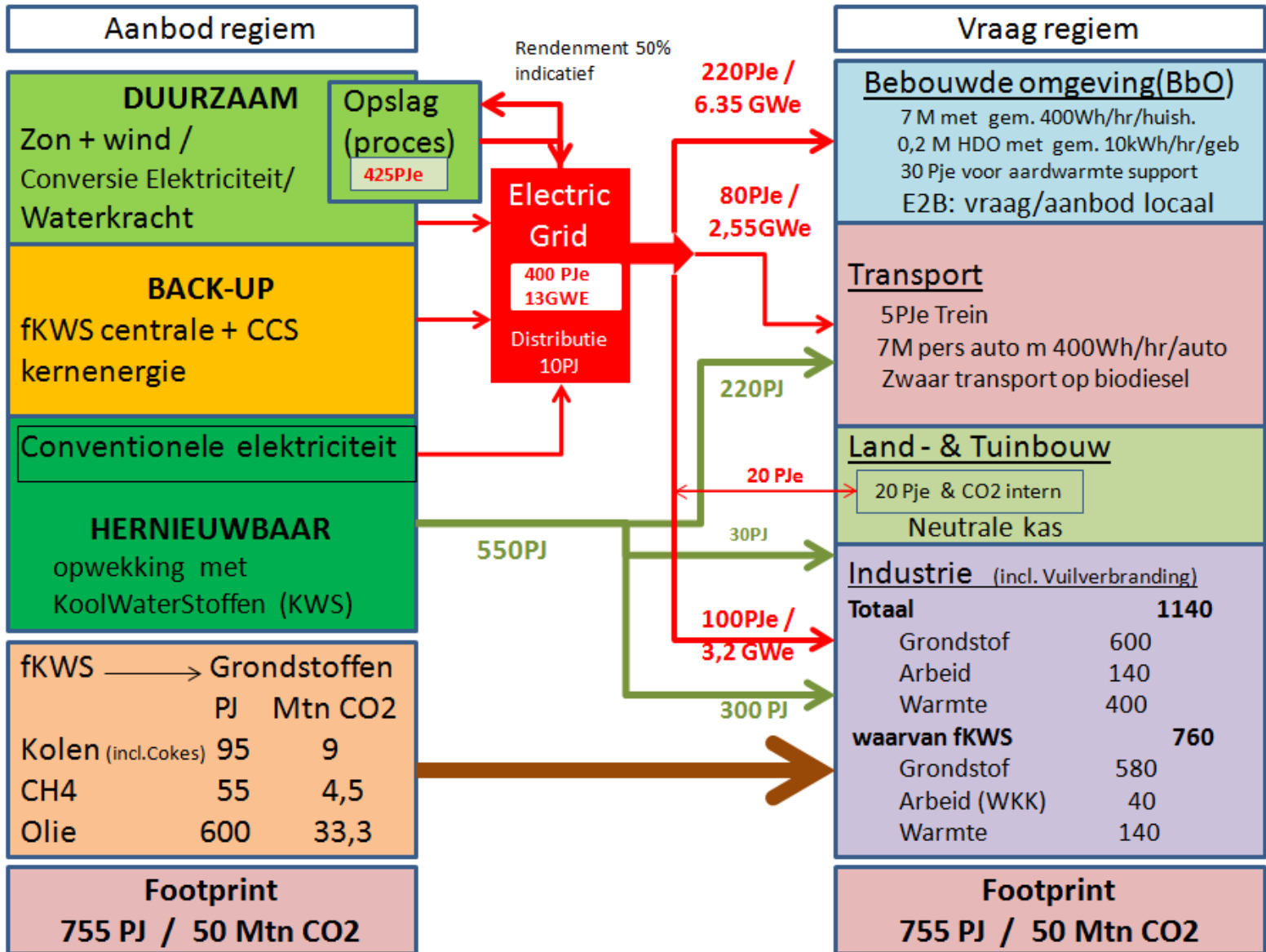
Transport 0Mtn

Land - & Tuinbouw 0Mtn

Industrie (uit fKWS 745PJ) 50Mtn

Footprint 755 PJ 50 Mtn CO2

Footprint en Flow

Risico's

- **Woningen**
  - Financiering (275 Mlrd)
  - Arbeidspotentieel
- **H.D.O. (gebouwen)**
  - Financiering (125 Mlrd)
  - Arbeidspotentieel
  - Betrouwbaarheid energiesector (uitval b.v. ziekenhuizen)
- **Land- en Tuinbouw**
  - Energieprijs
  - Betrouwbaarheid van de energiesector
- **Transport**
  - Ontwikkeling Accu
  - Ontwikkeling logistieke concepten
- **Nijverheid / Industrie**
  - Energieprijs
  - Betrouwbaarheid energiesector (uitval)

Risico overzicht

	verbr.PJ	kenmerk	haalb PJ	ccs dz/hernb PJ	kosten euro	Risico's
Energieafnemers NL	2745					
Nijverheid	1205	grondst.650 PJ ;25% bnp	980	180 door econ. bepaald	pm	energieprijs ; betrouwbaarheid energiesector
Woningen	425	7,3 M. ; waarde E 1100 G	90	90 techn. haalbaar	275 G	financiering; arbeidspotentiaal
H.D.O	420	0,2 M ; waard E 650 G	90	90 techn. haalbaar	125 G	financiering; arbeidspotentiaal
Land-/Tuinbouw	135	export! Cogen. Gas	35	35 door econ. bepaald	pm	energieprijs ; betrouwbaarheid energiesector
Transport	505	5 rail/275 licht/ 225 zwaar	285	285 research accu / hern.energ	pm	ontwikkeling accu; logistiek concepten
Water//Vuilverbr	55	% grt verbr.hernb energie	55	55	pm	
Energiesector	575	verbr. Energiesector				
		verbr.PJ				
winning	30	el.& gas	0	geen		
distributie	30	el. & gas	12	12 distr. V. hern en dz energie	pm	
cokes	15		15	opgenomen in Nijverheid		besiaand proces; vervanging door H2 is een risk
raffinaderij	170	ca. 50% tbv buitenland	40	voor bunkers en petrochem		
elektr.opwekking	330	aflevering 275 Pje, incl. 15 PJ (nucl) tevens 79 PJ tevens 79 PJ dz en import	330	330 keuze dz/hern./ccs		back up,opslag,kosten !!!
nat. Koolwaterstoffen				700 voor tractie en warmte		planning, opslag kosten
Totaal	3320					

Consequenties

- **Regie**

- Transnationaal regieorgaan met zicht en mandaat op opslag en het grid/distributie
  - Verantwoording in uitvoering met rapportage
  - 35 jaar consequent transnationaal beleid op de benodigde verandering

- **Economie**

- Alternatief voor Pernis en Hoogovens in Biobased Economy?

- **Nederland als Biobos vol windmolens**

- kostenverhouding energie conventioneel versus duurzaam
  - haalbaarheid plaatsing windmolens
  - Nederland te klein voor eigen biobrandstof (import afhankelijk)

- **Eerste kostenraming**

- Ombouw bebouwde omgeving 400 Mlrd in komende 35 jaar
  - Totale transitie 600 mlrd.

- **Resultaat**

- doel CO2 reductie tot 20%
  - meest optimistische raming komt tot
    - 50 Mtn CO2, een reductie tot 27% (1990 213 Mtn)
    - 755 PJ fKWS, een reductie tot 28% (1990 2615 PJ)

